

« zurück blättern vor »

TORF subst. m., ab 1650; ‘organisches Sedimentgestein aus abgestorbenen Sumpfpflanzen’ – ‘organiczna skała osadowa powstała z obumarłej roślinności bagiennnej’: (17. Jh.) 1954 InwPuck 52, SP17 *role ich te widzieliśmy całe torfem zaroste.* ◦ 1781 Kluk Kop.1 227, L *torf*; *pewna ziemia tłusta gęstemi i różnemi korzonkami przerosła; która w sztuki na kształt cegieł wykopana i wysuszona, zażywa się zamiast drewna i węgla.* ◦ 1869–1870 Pol Obrazy II 126, DOR *Dymy nawet każdej okolicy mają inny odór – i poznać można, wjechawszy w kraj jaki: czy tam drzewem, czy węglami palą, czy liściem, czy słomą, czy torfem.* ◦ (1898) 1905–1907 ENCLW *Tkaniny z torfu wyrabia już kilka fabryk za granicą.* ◦ (†1925) 1950 Reym.Now.II 12, DOR *Na dużym kominie tlił się torf niebieskim płomieniem.* ◦ 1949 Wut.Kraj 185, DOR *Na podmokłych, zielonych łąkach widnieją czarne sterty torfu pokrajanego w grube kostki, suszące się na słońcu.* – L, SWIL, SW, DOR. ◊ **Etym:** nhd. *Torf* subst. m., ‘als Brennmaterial verwendbarer Erdstoff, der sich im Boden des Heidelandes und auf dem Grund von Mooren bei der Zersetzung abgestorbener Pflanzenteile bildet’, GRI. ◊ **Der:** *torfisty* adj., [einzQu.] 1777–1778 Wybicki 79; *torfowy* adj., 1869–1870 Pol Obrazy I 72, DOR, zuerst geb. L; *torfowisko* subst. n., ‘Torflager’, (1853) 1958 Goszcz.Dzienn. 62, zuerst geb. SWIL; *torfiasty* adj., 1874 Niwa VI 694, DOR, zuerst geb. SW; *torfiarz* subst. m., ‘Torfstecher’, 1960 Exp. 265, DOR, zuerst geb. SW; *torfniak* subst. m., ‘Torflager’, [hapax] (1930) Zabor.W kniei 89, DOR, zuerst geb. SW; *torfowie* subst. n., ‘Torflager’, [hapax] (1918–1922) 1949 Żer.Wiatr 268, DOR, zuerst geb. DOR; *torfić* v. imp., ‘sich in Torf verwandeln’, [hapax] (1948) 1948–1949 Nikl.Nawoż. 172, DOR, zuerst geb. DOR; *torfować* v. pf., ‘mit Torf düngen’, zuerst geb. DOR. ♦ Zwischen dem isolierten Beleg aus dem 17. Jh. und demjenigen von 1781 besteht wohl keine Kontinuität. Der erstere stammt aus dem Regionalpolnischen von Westpreußen (Pomorze). Vgl. auch die Aussage von Haur (†nach 1707): “w pewnych krajach darniem ususzonem palą, osobliwie w Danjej, Holandziej, w pomorskiej ziemi [[usw.]]” (GLOGER s.v. *torf*). Es fällt auf, daß Haur Torf mit *darni ususzona* (‘getrockneter Rasen’) beschreibt.

« zurück blättern vor »